Ч. 52 Середа 6 (18) марця 1896. Рік VI.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і **Адміністрация:** улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостваx на провінциї:

на цілий рік зр.	2·40
на пів року „	1·20
на чверть року „	—·60
місячно . . „	—·20

Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік зр.	5·40
на пів року „	2·70
на чверть року „	1·35
місячно . . „	—·45

Поодиноке число 3 кр.

Гадки рускoго опозиционїста о своїй партиї.*)

III.

(Дальше).

Скрізь, до кого написати, з ким зійти ся з провінциї, скрізь одно нарікане на львівских народовців: „Не роблять нічого. Не йно не роблять нічого, але формально заходять ся около сего, щоби других від всякої роботи відвести“.

Тяжкий се заміт. Я постараю ся, щоби не був голословний. Погляди і тон надає загалови праса. Праса, працююча щиро над ширенєм здорових поглядів, над зисканем собі впливу, доложить всїх старань, щоби засади, котрі она репрезентує, в кождім числї, в кождій статї були видні як червона нитка в тканцї. Праса, репрезентуюча засади, не скаже нїчого, що було би сим засадам впрост противне; з уживанем жерел буде она вельми осторожна, а використає всьо, що годить ся, що так скажу, в єї крам. Праса така, о котрій мова, буде старала ся около себе зібрати найзнаменитші сили, забезпечити кождому свому дїлови материял добірний писателїв у загалу взятих. Она буде старала ся у читаючих збудити ревноване, сьмілість, одушевлене і найприкрійші справи убере так, щоби не дїйствували депримуючо, а розогняли до борби, викликуючи відпорність. Она буде сьвідома, що реґістроване вопіючих беззаконностий сухе дїйствує депримуючо, кормить, взмагає апатию, і буде всїми силами стерегла круг своїх читателїв перед пригнобленєм. Она нарештї на кождім кроцї пильнує партийної чи народної карности, і ужиє всїх средств, щоби єї підтримувати і взмагати.

Прасою, котра у нас, у партиї т. зв. опозицийних народовців мала повнити тї задачі, єсть „Дїло“. Знаєте, котра з віденьских часописий єсть головним моделем для „Дїла“?

Бо кожда часопись на провінциї мусить свої артикули о загальних справах бігучих моделювати з часописий столичних. Здавало-б ся з природи річи, що головним моделем для „Дїла“, часописи, що має репрезентувати політику засад, політику опозиції моральної була-б: Reichspost, або Volksfreund, або бодай Volksblatt Верґaнього. А тимчасом головним моделем, ментором в веденю „політики засад“ єсть для „Дїла“ жидівско-лїберальна N. fr. Presse. Християньскі суспільники Відня не ступлять ногою в реставрацию, где N. fr. Presse лежить; „Дїло“ у всїм, де може, слїпо йде за нею, цитує єї яко найвисшу мудрість.

Ось перша причина, чому партия засад, репрезентована „Дїлом“, модельованим після лїберальної N. fr. Presse, на проклямоване і перестеріганє засад в політицї не здобуде ся. Жалуємо йно всч. духовеньство, котре не запротестує против того, щоби „Дїло“ ширило лїбералїзм N. fr. Presse.

Кожда більша часопись старає ся о дотепний легкий, і о поважний науковий фейлетон. В „Дїлї“ такий фейлетон єсть рідкостию. В нїм у фейлетоновій часописи поміщають ся повісти о виключно майже десперацкім сьвітоглядї Гайного, Мопасана і т. п. Чи се не мусить впливати на читаючу суспільність десперацко, се не входить очивидно в рахубу редакциї. Але коли ми і бачили від часу до часу дотепні і повні гумору і їдкої сатири фейлєтони з пера: Корн. Устияновича, Підгірянина, Наталя Сокальского, В. Ч., Звіздочки, Диркача і ще декого, кого на скорі годї спамятати, то мусить нас дивувати, чому, маючи споре число здалих до фейлєтону писателїв, редакция не старала ся о сталі їх працї до сеї рубрики? Прецї-ж відома річ, який вплив на умисл робить легкий сатиричний фейлєтон, зграбний жарт, дотеп, іронія. Не один подумав: певно руске лїнивство спиняє сих писателїв в дальшім культивованю фейлєтону. Але я, хотячи видїти ясно, а на щастє знаючи декого з поіменованих писателїв, віднїс ся до них з запитанєм, чому мовчать; і знаєте, що менї відписали? Они посилали новий материял для нашої часописи, робили пропозицию періодичного писаня фейлєтону за дармо; але післаний материял раз і другий пішов до коша, а відповіди, подяки, і заохоти, не дано навіть в „Переписцї Редакциї“.

В „Дїлї“ як в кождій щоденній часописи, єсть рубрика: „Наука, штука, лїтература“. Тут місце на подане рецензий ефемеридних (отже не коньче строго наукових, бо на такі

*) У вчерашнїй вступній статї в першім уступі пропущено два слова, через що цїле речене стало ся трохи неясне і длятого на сїм місци справляємо ту похибку. Повинно бути: ....цїлий ряд статий зпід пера члена рускої партиї опозицийної, котрі своїм змістом і цікаві і поучаючі, все одно чи в позитивнім, чи неґативнім напрямі....

---

33)

БЕН ГУР.

ОПОВІДАНЄ З ЧАСІВ ХРИСТОВИХ.

ЛЮДВИКА ВОЛЛЄСА.

(Дальше.)

Ми відступили трохи від річи, але по тім можна буде зрозуміти чувства, з якими Бен Гур слухав оповіданя Валтазара. Оно поружило в єго серци дві струни, котрі голосно в нїм відозвали ся: счудоване, що нарід ізраїльский рівнодушний на се обявлене і він до нинї о тім не чув нїчого, а відтак велика охота пізнати цїль того обявленя.

Де тепер та дитина? Яке єї призначінє? Ті два питаня мав єму пояснити Валтазар.

— Коби то я міг тобі відповісти на то! — сказав єму Валтазар статочно і розважно. — Коби то я знав, де він тепер перебуває! Я би зараз пустив ся в дору і поспішив до него; нї краї нї моря не спинили би мене!

— А ти-ж старав ся відшукати єго? — спитав Бен Гур.

На лици Єгиптиянина проявив ся усьміх і він відповів:

— Першою моєю задачею, коли я вийшов із моєї криївки на пустини, було розвідати ся, що стало ся з дитиною. Але вже минув був цїлий рік, а відтак я і не важив ся зайти в Юдею, бо на тронї все ще сидїв кровожадний Ірод. Коли я вернув до Єгипту, знайшов я кількох приятелїв, що повірили в ті чудеса, які я чув і видїв, і они радували ся разом зі мною, що народив ся Спаситель. Они не могли наслухати ся мого оповіданя, а декотрі з них взяли ся замість мене шукати дитини. Пішли насамперед до Вифтлеєма і знайшли там і господу і вертеп, але того воротаря, що сторожив дверий тої ночи, коли дитя народило ся і коли ми прийшли ідучи за єго зьвіздою, вже не знайшли. Король казав єго відправити і вже більше нїхто єго не видїв.

— Але чей знайшли якихсь сьвідків? — сказав на то Бен Гур.

— Знайшли, але кроваві докази: сумуюче село; матері, що ще голосили за своїми дїтьми. Ірод, бачиш, довідавши ся про нашу втечу, вислав потайком до Вифтлеєма своїх людий і казав поубивати всї дїти, котрим не було більше як два роки. Мої посланники скріпили ся у вірі, але вернули до мене з вістию, що ту дитину убито разом з другими.

— Погибла! — крикнув Бен Гур і аж поблїд. — Погибла, кажеш!

— Нї, мій сину, того, того не кажу. Я тогди не вірив в ту чутку, та ще й нинї не вірю.

— Хиба-ж ти дістав яку лїпшу вість?

— Нї, мій сину! Але я богато о тій справі передумав, а передумував, одушевлений вірою, через богато лїт. Моя віра — сьвідчусь Богом — ще нинї так само сильна, як того часу, коли чув голос духа. — Коли хочеш мене послухати, то розкажу тобі, длячого я вірю, що дитина ще жиє.

Ілдерім і Бен Гур сказали, що хотять послухати, і старали ся не лиш слухати з цїлою увагою, але й зрозуміти оповідане. Навіть і слуги розцїкавили ся і підійшли близше до дивана та слухали. В наметї стало тихенько хоч мак сїй.

— Ми три вірили в Бога — став Валтазар розповідати схиливши голову. — А Бог то вічна правда. Нехай гори в порох розсыплють ся, нехай вітри висушать моря, а слово єго буде вічно, бо оно єсть правдою. — Він говорив так торжественно, що й годї того описати. — Єго голос, що колись говорив до мене, казав: „Блаженний ти, сину Мізраїму! Наближає ся спасение. З двома другими, що ідуть з кінців землї, побачиш спасителя“. Я видїв єго, того Спасителя — благословенне нехай буде єго імя! — Але спасение, котре творить другу часть обіцянки, мусить ще прийти. — Розумієш тепер? — Коли-б дитина і погибла, то не було би того, котрий мав би принести спасение, а тогди й цїла обіцянка не мала би нїякого значіня. Тогди би Бог — нї, того не важу ся сказати. Він підняв руки і як би ними відпихав від себе то, що хотїв сказати. — Бог єсть правдою, спасение єсть дїлом, для котрого народило ся дитятко, а доки обіцянка не буде відкликана, не може навіть і смерть увільнити від неї того, що має виконати. То єсть причина моєї віри. А тепер слухай дальше! — Він замовк на хвильку.

— Може напєш ся вина? Стоїть коло тебе — відозвав ся Ілдерім з глубоким поважанєм.

кваліфікують ся часописи літературні і наукові), з виданих у нас книжок, часописий і штук красних. Що в сей спосіб була-б увага читателів на поодинокі нові книжки, репродукциї і пр значно звернена, писателям зробила би ся прислуга, а і виробив би ся поволи змисл критичний, у нас не вельми розвитий, се чей ясне. Однак рубрика ся в „Ділї", се місце мертве. В послїдних допера часах почали появляти ся в сїй рубрицї періодичні рецензиї видань „Просьвіти", пера І. Н., іменно про книжки чч. 178—182, і на ч. 188—189. Мене вастановила люка від ч. 183—187; а позаяк вняю припадково рецензента, віднїс ся я до него з запитанєм, як сю люку в рецензиях розуміти, бо якось нїхто замісь него еї не заповнив. І ось яка була відповідь: „Редакция має переслані рецензиї на чч. 183—187; а сли їх не містить, то шкода часу писати на дармо". Отже мати единого добровільного рецензента, може не найгіршого, і его приневолити до бездїльности на сїм поли, не постаравши ся о рецензиї з иншого пера, чи се не есть доказом, що й других відводять львівскі люди від роботи, і самі еї не роблять?

(Дальше буде).

Справи парляментарні.

На суботнїшнім засїданю комісиї для реформи виборчої ухвалено кілька важних постанов і так:

В §. 9. правительственного проекту була постанова, що право вибору в новій, загальній куриї виборчій — або як еї тепер називають, в куриї пятій — прислугує лиш тим, котрі проживають в новім окрузї виборчім 6 місяців. На внесенє Гесмана ухвалила комісия, що право вибору мають ті, котрі мешкають через 6 місяців в дотичній громадї.

Пос. Рус ставив внесенє, щоби всїх тих неписьменних людий, котрі по 1879 р. дійшли до віку обовязуючого до науки шкільної, виключити від права виборчого. — Пос. ґр. Фалькенгайн поставив додаткове внесенє, після котрого услівєм права виборчого повинно бути власне господарство або найменше мешканє в громадї. — Пос. Романчук спротивив ся обом тим внесеням, доказуючи, що они не годять ся з характером правительственного проекту, котрий вводить загальне право виборче в новій куриї виборчій.

Після ухвали комісиї звучить тепер §. 9 а) так: В загальній куриї виборчій есть кождий власновільний горожанин, що скінчив 24 рік житя і не есть виключений від права вибору, управнений до вибору в тій громадї, де проживає постійно в дни розписаня вибору, бодай від шести місяців. Особи, що мешкають на обшарах двірских, не належачі до звязи громадскої, виконують під тими самими услівями право виборче в громадї, з котрою обшар двірский творить одну місцевість.

Широку дискусию викликав §. 9 в., котрий постановляє, що челядь має бути виключена від права вибору. Десять послів промавляло за вичеркненєм сего уступу, а трох іменно посли: Гаґенгофер, Фалькенгайн і Лупул промавляли за его задержанєм. Президент мінїстрів ґр. Баденї висказав своє вдивованє, що против сеї постанови роблять опозицию як-раз ті посли, котрі давнїйше в комісиї з цїлою рішучостию промавляли за виключенєм челяди. По сїм заявив президент мінїстрів, що правительство не противить ся вичеркненю сеї постанови. Остаточно ухвалено 69 голосами против 5 вичеркнути ту постанову.

Дальше вела ся нарада над приписами о способі, в який мають відбувати ся правибори там, де голосованє буде відбувати ся посередно. Після правительственного проекту має кожда громада в пятій кириї на 500 мешканцїв висилати одного виборця. Громади, що числять менше як 500 мешканцїв, мають бути сполучені з сусїдними, підчас коли в дотеперішній куриї громад сїльских також іменні громади висилають виборця самостійно. Остаточно ухвалено постанову після проекту правительства, а ґр. Фалькенгайн заповів вотум меншости в дусї зрівнаня що-до правиборів куриї пятої з куриєю громад сїльских.

Опісля принято §. 17, котрий каже, що право виборче в дотеперішних куриях не виключає від виконуваня того-ж права також в загальній пятій куриї.

§. 20 постановляє, що права вибирати і бути вибираними не мають ті, котрі дістають милостиню з фондів публичних або громадских. За милостиню однакож не треба уважати запомогу з кас хорих, ренти інвалїдів, увільненя від оплат шкільних і запомоги з причини загальної нужди. Сюди зачислено також і стипендистів. Ухвалено також другий уступ сего параґрафу, виключаючий від права вибирати і бути вибираними особи, позістаючі в чинній службі войсковій.

Перегляд полїтичний.

Палата послів упорала ся вже з буджетом мінїстерства торговлї. Мінїстер торговлї зазначив поступ на поли почт і телєґрафів і сказав, що положенє урядників почтових може бути лиш постепенно поліпшене.

На віденьскім унїверситетї настали розрухи з причини, що нїмецкі студенти проголосили студентів жидів вже з гори нечестними і нездібними до гонорової сатисфакциї. Дотичні власти завели тепер в сїй справі слїдство.

В Африцї розпічне ся нова війна. Анґлїя висилає з Єгипту значний віддїл войска на полудне против дервішів. Цїлию Анґлїї есть очевидно з одної сторони укріпити свою позицию в Єгиптї, а з другої дати поміч Італїянцям. Здає ся, що наміром Анґлїї есть відвискати для Єгипту утрачені на полудни краї і тим способом звязати полїтику Кедива з полїтикою Анґлїї. Часть єгипетского войска вирушила вже в пятницю до Вадігальфа, а друга часть має відійти сими днями.

Валтазар напив ся і говорив дальше:

— Спаситель, котрого я видїв, народив ся в невісти, натурою такий самий як і ми і так само піддадаючий всяким пригодам навіть і смерти. Але приглянїмо ся дїлу, яке его жде. Хиба-ж то не задача, якої міг би підоймити ся лиш мужчина? Мужчина — мудрий, постійний і розважний — а не дитина? Щоби стати ним, мусїло дитя рости, подібно як і ми. Подумаймо-ж собі ті небезпечности, серед яких знаходило ся дитя довгі роки межи віком дитинячим а мужеским. Верховодячі сили були его ворогами; Ірод був его ворогом. Та й чи міг ним не бути? Щоби нарід ізраїльский не признав его і не оголосив своїм королем, було причиною, щоби его зглядити зі сьвіта. Розумієте тепер? — Що-ж було відповіднїйшого, як хоронити его в молодости і укривати его? Длятого я все вірю і тим жию, що він не помер, лиш криє ся, щоби, коли прийде час, явити ся і сповнити свою задачу. То причини моєї віри. Може они не слушні?

По очах Ілдеріма було видко, що він то розуміє та й Бен Гур потакував:

— Я би не важив ся о тім сумнївати ся. А що-ж дальше?

— Мало тобі того, мій сину. — Коли я так собі розважив, а радше, коли така воля Бога, щоби дитя крило ся, то я вірив і чекав терпеливо. Та й ще чекаю. Він жие і криє ся добре. І що-ж з того, хоч би я знав, де він та міг пійти до него? Він жие — чи як той овоч в цьвітї, чи як овоч саме перед тим, коли дозріває. В тій певности, яка почиває в божій обіцянцї і еї причині, знаю, що він жие.

Бен Гура взяло ся таке чувство глубокої покори, що в нїм щезли всякі сумніви.

— А як ти думаєш, де би він перебував? — спитав він тихим голосом, як той, що чує потребу не переривати сьвяту тишину.

Валтазар відповів:

— В моїй хатї над Нілем, що стоїть так близько над водою, що переїзджаючі можуть видїти і воду і себе в нїй, в тім моїм домі сидів я кілька недїль тому назад і думав. Трийцятьлїтний мужчина, думав я собі, повинен би вже добре обробити і засїяти поле свого житя, бо відтак приходить лїто і ледви стає часу, щоби засїви доспіли. Обіцяний має тепер — думав я собі дальше — може двайцять і сїм лїт — пора жнива вже надходить. Я оттак само себе питав, як отсе й ти мій сину, а у відповіди на то, вибрав ся в дорогу і прийшов сюди, де менї догідно спочивати близько краю, котрий Бог дав твоїм батькам. А де-ж би він мав явити ся як не в Юдеї? Де-ж би він мав розпочати своє дїло, як не в Єрусалимі? Хто-ж би мав насамперед доступити его благословення, як не дїти Авраама, Ізаака і Якова. Коли-б я его мав шукати, то ходив би по місточках і селах, що розкинені під горбами Юдеї і Галилеї, котрі тягнуть ся на всхід до долини Йордану. Там він десь перебуває, там десь стоячи коло дверий або на вершку гори видїв певно і сего вечера заходяче сонце в тім почутю, що знов о один день близший час, в котрім він сам стане сьвітлом для цїлого сьвіта.

Валтазар замовк, але все ще держав витягнену руку, як би показуючи в ту сторону, де Юдея. Всїх що его слухали, навіть і слуг, одушевленє, з яким він говорив, тронуло так глубоко, що они почули присутність якогось таїнственного єства. Наконець відозвав ся Бен Гур:

— Річ ясна, що ти доступив якоїсь особливої ласки і мудрець таки поправдї. Не умію сказати тобі того, який я тобі вдячний за се оповіданє. Я вже приготовлений на події, які мають настати і повен вже по трохи тої віри, яка тебе одушевляє. Докінчи-ж свою задачу і розкажи дальше о посланию того, котрого ожидаєш і котрого я від сего вечера буду ожидати, як пристало на віруючого сина Ізраїля. Кажеш, що він має бути Спасителем, а королем же жидівским не буде?

— Сину мій — відповів Валтазар ласкаво — его послание есть постановою, укритою в провидїню Божім. То, що собі гадаю, беру із слів голосу і з молитви, на котру они були відповідию. Чи маємо приглянути ся їм близше?

— Ти учитель.

Валтазар говорив дальше:

— Причиною, що завела мене в самоту, де дух мене знайшов, був упадок роду людского, котрий після моєї гадки пішов з того, що люди забули на Бога. Я жалїв над нуждою моїх ближнїх. Так упали глубоко, що нема вже для них спасения, хиба що сам Бог приняв би ся за то дїло; і я молив его, щоби він прийшов і обявив ся. „Твої добрі дїла побідили, спасение наближає ся; побачиш спасителя!" Так сказав той дух. Урадований тою відповідию пустив ся я до Єрусалима. Хто-ж має бути спасенний? Цїлий сьвіт! А як довершить ся спасение? — Кріпи ся у вірі, мій сину! Я то знаю, що люди кажуть: доти не буде щастя, доки Рим не щезне, значить ся, нужда не з того — як я думав — що люди забули на Бога, але з того, що володїтелї зле управляють. Хиба-ж треба доказувати, що людске правлїнє нїколи задля віри? Кілько-ж то королїв було лїпших як їх піддані? — Нї, нї! Спасение не може мати полїтичних цїлий; то не его задачею скидати володїтелїв з престолїв, а других ставити на їх місце. Як би то було цїлию, то й мудрість божа не була би безконечна. Кажу тобі — а хоч би я говорив як слїпий до слїпого — що той, що прийде, буде спасителем душ. Спасение значить, що Бог водворить ся знову на земли і настане честнота, щоби він міг на земли побувати.

По лици Бен Гура видко було якесь розчароване і що то не промавляло єму до переконаня, але він не важив ся противити ся словам Єгиптиянина. Не так Ілдерім.

— На славу божу — відозвав ся він пристрастно — такий погляд, то проти всякого звичаю! Звичаї на сьвітї впорядковані і не дадуть ся змінити. В кождій суспільности мусить бути проводир, що має власть, инакше переобразоване не можливе.

— Твоя мудрість, добрий шейху — відповів Валтазар — походить від сьвіта. Не забувай, що маємо бути і збавленні від такого сьвіта, який він есть. Королї хотїли би мати людий пiдданими; Бог хоче мати душі, щоби їх ізбавити.

Новинки.

Львів дня 17 марця 1896.

— **Іменованя.** П. Міністер судівництва іменував нотарями кандидатів нотаріяльних: Бернарда Гросмана з Винник для Лютовиск, Йос. Габера з Тлустого для Жабя, Йос. Горчицю з Перемишля для Підбужа.

— **В память 35-тих роковин смерти Т. Шевченка** відбув ся вчера у Львові в сали Народного Дому величавий концерт. Гостий, як місцевих так і з провінциї, явило ся множество, так, що саля була битком набита, а всї білети були розпродані. Очевидно, що й сам концерт удав ся знаменито. Хори „Бояна" загально подобали ся, а також і декламация п. Вороного. Вечерок отворив відповідною промовою проф. Мих. Грушевский а хор „Бояна" закінчив его відспіванєм пісни „Ще не вмерла Україна".

— **Єго Сьв. Папа Лев XIII.** обходив — як відомо — в дни 2 марта с. р. 87-мі роковини своїх уродин, а на другий день (3-ого марта) припадали 18-ті роковини его коронациї, отже 2-ого марта приняв в полудне в сали троновій на публичній авдиенциї благожеланє і відповів відомою вже нашим читателям промовою. Між благожелателями були, як пишуть з Риму до „Душпастиря" — такожь Впреосьв. архієп. Йосиф Сембратович і о. Василь Левицкий, котрий яко прокуратор церкви рускої при Ап. престолї складав желаня папі в імени наших архієреїв, капітул, духовеньства і народу руского. Сьв. отець, вислухавши промови о. Левицкого, відповів: „Дуже менї мило, що греко-Русини, як усе, так і нинї памятають на мене; дякую їм від серця" — а відтак з радостию згадав кількома словами, що его дїло: колегія для Русинів в Римі уже на окінченю та що небавом наступить відділене питомців-Русинів від прочих греків.

— **Преосьв. епископ перемиский** о. др. Юл. Пелеш одержав від Єго Сьв. Папи Льва XIII титул і достоіньство „пристоятеля Трону Єго Сьвятости і графа римского".

— **Державні стипендиї** по 105 зр. одержали студенти черновецкого університету Алекс. Кобиляньский і Юл. Шах.

— **Іспит зрілости.** Екстерністки, що хотять складати іспит зрілости в женьскій учительскій семинариї у Львові, мають внести свої поданя о припущене до іспиту до дирекциї семинариї найпізнїйше до дня 31 марта с. р. До поданя треба додати: 1) метрику, на доказ, що кандидатка окінчила 19-ий рік житя; 2) сьвідоцтво моральности; 3) лїкарске сьвідоцтво здоровля; 4) сьвідоцтво шкільне, взглядно сьвідоцтво з відбутих приватно студий.

— **Лист школярика до Цїсаря.** Кілька тижднїв тому вислав школярик Кароль Шмідт такий лист до Цїсаря: „Коли прийдуть до нас на відпустку кадети і жовнїрі, то они завсїгди дуже менї подобають ся, і я рад би також бути жовнїром. Мій тато був жандармом, мусїв все іти в ночи на службу; він раз перестудив ся і умер. Моя мама також умерла. Тепер маю другу маму; она також дуже добра для мене. Она учить в школї дївчат робіт. Я учу ся в школї дуже добре; можете поспитати ся мого пана профессора. Цїлую Вам руки, любий пане Цїсарю, і остаю ся Ваш Кароль Шмідт, ученик III. кляси в Рокитинцях". З канцеляриї цїсарской візвано староство, до котрого належать Рокитинцї (в Чехах), щоби розслїдити справу того школярика; его мають в найблизшім часї поставити перед асентерунковy комісию. Хлопець має тепер 9 до 10 лїт.

— **Самоубийство чи припадок?** Черновецка Gazeta Polska доносить: Бар. Константин Василько, брат посла до ради державної бар. Юрия Василька, служить при полку драгонів і стоїть тепер в Монастериск. Дня 12 марта найдено его у власнім мешканю тяжко раненого від кулї. Повідомлена телеграфічно родина виїхала зараз разом з лїкарем дром Залозецким до Монастириск. Др. Залозецкий орік, що рана походить від карабінової кулї і есть тяжка. Доси не знати, чи се самоубийство, поєдинок чи може яка инша нещастна пригода. — Як инші часописи доносять, мав вже ранений померти.

Самоубийство. В Бродах повісив ся в тамошній касарни улан 13 полку кінноти, Луць Сербай. Причина самоубийства не звістна.

— **Нове відкритє Едісона.** Після донесеня Frankfurt Ztg. мав довершити сей знаменитий електротехник нового, а важного відкритя. Именно при пробах над Рентґенівским промінем винайшов Едісон спосіб, в який алюмінїюм набирає твердости сталї, а не тратить цїлком своєї легкости. То відкритє треба завдячувати случаєви. Едісон при пробах ужив електрод з алюмінїюм, котрі були виставлені при досьвідах на дїланє ґальванїчного току о силї 250.000 вольт. Коли відтак оглянув електроди, пересьвідчив ся, що алюмінїюм ствердло як сталь. — Рівночасно доносять, що при фотографованю Ринтґенівским промінем скоротив Едісон час потрібний до фотографованя на одну мінуту, між тим як доси треба було на се що найменше 15 мінут, а деякі предмети мусїли бути виставлені і 3 години, аби їх проміне перейшло.

— **Чудотворний лїкар** — як пишуть з Станїславова — їздить по тамошній охрестности, а від часу до часу заглядає й до міста та устроює купелї, парнї з зїля, зашптує, відганяє уроки, ворожить з карт і т. ин. За одну візиту бере від легковірних людий по кілька або кільканайцять зр. а від селян в околици не богато, бо „лише 12 шісток і курочку". Той ворожбит походить з Лисця а інтерес, який веде, добре єму оплачує ся, завдяки нерозумови людий.

— **Лихварі.** Самбірский суд окружний засудив по триднєвій розправі знов трех лихварів. Тим разом ставали перед судом три поколїня: Йосель Розен, его син Гершко і внук Дувид. Акт обжалованя закидав їм сорок фактів лихви, якої допустили ся в турчаньскім повітї. Цікавий був між иншими отсей факт: Гершко допоминав ся від селянина десятки, а той випирав ся, бо не був нїчого винен. На то надбіг Дувид і вложив селянинови в руку десять зр. Гершко вхопив зараз за гроші і каже до селянина: „Ми вже з тобою квіт. Ти вже нїчого не винен". Не роздумуючи над тим, пішов селянин вдоволений до дому, але за тиждень дістав від Дувида упімнене, аби єму віддав десятку, що позичив на довг у Гершка. І селянин заплатив. Правда, Дувид показав ся дуже честний, бо вже не числив нїяких процентів від тої десятки. По переведеній розправі засудив суд всїх трех обжалованих на арешт, кождого по 5 місяцїв і на грошеву кару по 1000 зр.

— **Торговля живим товаром.** В Бучачи, як звістно, викрито недавно шайку, котра торгувала дївчатами. Свій „промисл" вели они довший час і одержували на руки Натана Вайна досить великі суми по 200 до 1000 франків. Товар вивозили до Румунії і Туреччини і то виключно християньскі дївчата. Доси сконстатовано продаж 8 дївчат. В Бучачи арештовано 7 осіб, однако показує ся, що до шайки належали і особи з охрестности. Начальником шайки був Рубин Юпнер.

— **Шайка розбишак**, зложена з 43 осіб, а то 37 жидів і 4 жидівок, ставала недавно перед судом в Радомі в Росиї. Від 1892 року тота шайка, зорґанізована під проводом бувшого купця Сруля Шермана, крала, рабувала, палила, мордувала. По переведеній розправі суд засудив 38 осіб, а то 22 на Сибір, 13 на 3 роки тяжкої вязниці, одного на $3^3/_4$ року, одного на $1^1/_2$ о одного на рік.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 17 марца. Є. Вел. Цїсар вернув вчера о 8 год. вечером з пригірка сьв. Мартина.

Рим 17 марца. Міністерство війни дістало телеграфічне потверджене вісти, що ґенерали Даборміда і Арімонді погибли герейскою смертию на чолї своїх бриґад.

Льондон 17 марця. В палатї послів заявив Курзон, що похід до Касалї має на цїли подати Італїянцям поміч, освободити Касалю і забезпечити Єгипет від нападу дервішів. Любушер предкладаючи відрочене парляменту сказав, що він симпатизує не з Італїянцями але Абесинцями, котрі боронять ся від нападу.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

Ілдерім покивав головою а Бен Гур приняв ся відповідати за него.

— Отже — нехай так тебе зву — відозвав ся Бен Гур — заким ти мав питати ся в Єрусалимі?

— Я мав питати ся: Де єсть новонародженний цар юдейский?

— А у вертепі в Вифтлеємі ти его видів?

— Ми видїли его і поклонили ся єму та принесли в дарі: Мельхіор золото, Каспар кадило, а я миро.

— Коли ти, отче, так говориш, то слухати тебе значить — вірити. Але скоро розходить ся о погляди, то не можу зрозуміти, який король має бути з тої дитини. Не знаю володїтеля без власти і обовязків.

— Сину — сказав на то Валтазар — то так звичайно: знаємо добре то, що близько, а то, що далеко, лиш поверховно. У тебе значить лиш титул „цар юдейский", але глянь в тайну поза тим, а щезне твій сумнїв. Нарід твій видів щасливійші часи, бо сам Бог називав его своїм народом і посилав до него пророків. Коли-ж тогди обіцяв єму Спасителя, яко царя юдейского, то він мусїв явити ся відповідно до сеї обіцянки. Отже знаєш, длячого я так питав ся в Єрусалимі? — Але може тобі розходить ся о достоіньство дитини, то зважь, чи мала би она бути наслїдником Ирода? Чи Бог для свого вибраного не міг би щось лїпшого придумати? Чи Всемогучому треба було титулу і аж длятого він зійшов до грішних людий. А коли так, то чому-ж не мав би вже бути цїсарем? Коли хочеш поняти єство того, о котрім говоримо, то глянь висше: спитай, яким царем він має бути, бо в тім ключ до тої тайни і без него не зрозумієш єї нїякий чоловік.

Валтазар знявши побожно очи до неба, говорив дальше: Єсть царство на земли, хоч оно не з земли і більше як земля і всї краї та моря, хоч би їх як золото виковав в найтоншу бляшку і розвинув єї. Що оно єсть, то так певно, як певне єсть серце. А ми ходимо в тім царстві від колиски до гробу і не видимо его. Нїхто не побачить єго, доки не спізнасть власної душі, бо то царство не для него, а для єго душі. А слави, яка нас жде в тім царстві, не можемо собі уявити, бо єї не можна з нїчим порівнати.

— То все, ще ти отже говориш, загадкою для мене — сказав Бен Гур. — Про таке царство я нїколи не чував.

— І я нї! — відозвав ся на то Ілдерім і собі.

— Більше годї менї о тім говорити — сказав на то Валтазар, спустивши очи покірно в долину. — Що оно єсть, на що і як до него дістати ся, нїхто не довідає ся, аж прийде дитя, щоби в нїм засїсти, яко в своїй власности. Оно принесе ключ до тих невидимих воріт і отворить їх своїм вибраним, межи котрими будуть всї, що его люблять, бо лиш ті доступлять спасения.

Настала довга хвиля мовчаня, розмова скінчила ся.

— Добрий шейху — відозвав ся відтак Валтазар встаючи, — завтра або позавтру пойду до міста. Моя донька хоче видїти приготовленя до ігрищ. Дам тобі ще докладно знати, коли пойду. А тебе, мій сину, ще побачу. Мир вам обом! Добраніч!

Шейх і Бен Гур дивили ся за Єгиптиянином, коли він казав вивести себе з намету.

— Шейху Ілдеріме — відозвав ся відтак молодець — я наслухав ся сего вечера дивних річий. Позволь менї перейти ся понад берегом, бо хочу подумати о тім.

— Иди, я піду з тобою.

Они обмили собі руки, шейх дав знак а слуга приніс Бен Гурові черевики. Опісля він вийшов.

(Конець першої части.)

З друкарнї В. Ловиньского під зарядом В. І. Вебера.